

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica 34.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtine, poslana za hvala vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Korak hrvatskega učiteljstva

»Riečki Novi List« prinaša oster članek iz krogov akademične mladine glede postopanja hrv. učiteljstva. Kakor znano, se je hrv. učiteljstvo (ne vse le poseben del tega učiteljstva) poklonilo banu in mu izjavilo svojo vdanost, ban jim je zato milostno obljubil, da jim poviša plače. Naravno je, da se nahajajo med vrstami učiteljstva klečeplazci, ki hočejo zlezti kvišku, tudi če pri tem izdajo interese svoje domovine. Ti so inscenirali ono avdijenco, ki je vzbudila ne samo na Hrvatskem, ampak tudi drugod veliko zanimanje. Strebarjem so se pridružili hote ali nehoti mnogi, ki jih je utrudil boj za vsakdanje življenje. Ban Cuvaj v svojem položaju potrebuje učiteljstvo zase, kajti ne da se tajiti, da mu more učiteljstvo služiti za agitacijski element v novih volitvah. Ban Cuvaj je priklonil tudi porabil. Toda vsa javnost je obsodila ono avdijenco. Ne berzopogojno! Mnogi so razumevali težko stanje učiteljstva in marsikomu je prišla v srce trpkost misel. Koliko je bilo morebiti med njimi ljudi, ki so z boleščjo v duši stopali po oni poti! Novi list piše: Rdečica mora zaliti obraz vsakega poštenega Hrvata, ko je slišal o sramotni poklonitvi učiteljstva zagrebske županije novemu banu. Ob času, ko stoji ves narod v težkem boju za svoje pravice, ko vse poštene stranke delajo v skupni borbi za ideale svoje domovine, za svobodo in združenje, ko se od vseh strani oglašajo glasovi proti krivicam na Hrvatskem — ko se preliva kri — ob tem času gredo ljudski učitelji, ti narodni prosvetitelji, da se klanjajo človeku, zaradi katerega misije padajo mlada življenja. Ob času, ko so prav oni pozvani, da zasujejo rokave, obrnejo čimno hrbet lastnemu narodu in si zamaše ušesa pred resnico, da le samo v slobodni državi zasigurano življenje vsakega državljanca in tudi — ljudskega učitelja. K tej sramoti se je pridružila nova; za predvržene groše dobiva ban zahvalne pozdrave učiteljstva raznih županij.

To je bolesto vprašanje. Hrvatsko učiteljstvo je trpelo pomanjkanje, — kakor se to godi tudi drugod — in ob odločilnem trenutku ga hočejo za par grošev izrabiti ljudje, ki niso njegovi prijatelji. Zato se opravičeno obsoja tako postopanje. Veseliti pa nas mora to, da je med hrvatskim učiteljstvom mnogo častnih izjem, ki ne uklonijo glave pred Cuvajem. Ravno ob času boja se pokaže moč in tudi vrednost bojevnikov. V takem boju, kakor ga bojuje zadnja leta hrvatska domovina, ima učiteljstvo važno mesto. Tu se pokaže pomen narodnega učitelja: ne le njegova oseba, cel njegov pouk, upliv, vzgoja! Srečna dežela, ki ima idealno značajno učiteljstvo; dobro vzgojenemu narodu se ni treba bati boja, nasprotno pa lahko slabo in neznačajno učiteljstvo — oboje gre skupaj z roko v roki — lahko pogubonosno upliva s svojim zgledom in uplivom. Zato je bil korak hrvatskega učiteljstva v zadnjem boju velikega pomena in je pokazal del tega učiteljstva v slabi luči. Tudi pri nas se hoče kupčevati z učiteljstvom. Veseliti nas mora, da stoji večina našega učiteljstva trdno zvezana z narodnim napredkom in prosveto in da kljub težkim razmeram ni prodalo onih idealov, ki jih nosi s seboj pojem narodne vzgoje. Ako je hrv. učiteljstvo zahtevalo povišanje plač, je zahtevalo svoje pravice in za te se ni treba klanjati, kajti kdor se klanja za pravico, se je ne zaveda, ker jo smatra za miloščino. Plača pa ni miloščina.

Anarhija na Hrvatskem.

Zagreb, 27. februarja.

Cuvaj je ban Hrvatske in Slavonije!
Kdor bi tega ne hotel verjeti, morajo ga prepričati poročila, ki prihajajo iz vse banovine, iz vseh krajev, kjer stanujejo Hrvati in Srbi; povsod demonstracije, mačbarske zastave se zažigajo, policija tolče s sabljami po demonstrantih! Tako pripravljajo ban Cuvaj hrvatski narod na nove volitve.

V Zagrebu so na dnevnem redu demonstracije. Nocoj komaj se je zmrčilo že so korakale po ulicah policijske, mačbarske zastave in vojaške patrulje, ki jih pošilja ban, da vzdržujejo mir in red, v resnici pa le izzivajo prebivalstvo. Veliki kordoni stoje pred bansko palačo, prometno upravo železnice, kolodvor, magjarsko šolo. Vendar se občinstvo ni pustilo izzivati in je ostalo mirno. Današnji večer je bil primeroma miren, dasi je na posameznih mestih prišlo do zbiranja množice in klicanja proti banu in vladi.

Ker je v zadnjih dnevih konfiskacijska praksa malo odnehala, se je mislilo, da se je ban premislil, a včeraj so bili zaplenjeni zopet vsi listi in to radi sklepa mestnih svetnikov, da odklanjajo vsako odgovornost za ulične nemire toliko časa, dokler bo vlada izzivala prebivalstvo s svojimi patruljami. Zaslivanje uradnikov radi zaplemb se nadaljuje, a do razprave ne pride nobene! Vlada je odvzela svobodno kolportazo »Malim Novinam«, »Novostim« in »Hrvatskim Novostim«, češ, da razburja s svojim pisanjem javnost. »Pokretu« je vlada že odvzela poprej kolportazo.

Demonstracije po šolah se tudi nadaljujejo, začele so se licejske, pridružile so se gojenke gospodarske in trgovske šole, iz šolskih dvoran se sliši vedno prepevanje rodoljubnih pesmi, klici proti Cuvaju in znana posmešovalna pesem o Cuvaju, bivšem »Regimentsschreiberju in feldwebelnu«. Srednješolci dolnegradskih srednjih šol so včeraj raz šolskega poslopja vrgli napis: Trg Khuena Hedervaryja in namestili novo ploščo z napisom »Trg Petra Svačića«, to tablo je policija takoj odstranila.

Kakor se govori, bodo vsi dijaki, ki so se udeležili demonstracij izključeni. Ako se to uresniči, proglasi vse zagrebsko srednješolsko dijaštvo, dalje gojenci vseh strokovnih šol generalni dijaški štrajk.

V zaporih zagrebske policije se nahaja sedaj preko 60 aretovanih demonstrantov. Večina teh aretovancev so bili mirni gledalci demonstracij, ki jih je policija prišla, ko je navlila nanje. Zaslivanje vodi skrajno počasi — tako da se vidi, da na višji ukaz — neki policijski uradnik, ki doslej ni zaslil niti tretjine, dasi bi moral zasliti vsakega aretovanca najkasneje v 24 urah. Danes so izpustili iz zapor šest ljudi, ki so bili zaprti po par dni, a se je izkazalo, da se demonstracij sploh niso udeležili niso!

Na konferenci glede vzdrževanja miru, je govoril tudi ugledni meščan, načelnik organizacije hrvatske samostojne stranke dr. Jambršak, ter delal vlado z njenim policijskim aparatom odgovorno za nemire. Radi tega svojega govora, je vložena proti njemu ovadba radi motenja javnega mira!

Tako dela na Hrvatskem ban Cuvaj, ki tira zemljo naravnost v anarhijo. Ako doseže to, potem bo on prvi, ki bo letel iz zemlje, kakor je šel nekoč Khuen, njegov visoki zaščitnik.

SPLOŠNI PREGLED.

Parlamentarno. Vkljub prošnji in zahtevi poročevalca Steinwenderja generalna debata v finančnem odseku ni bila končana. Vlada je hotela, da naj se reši najkasneje tekom tega tedna, a večina se je odločila, da naj se prihodnja seja vrši šele ob sestanku državnega zbora. Izvolijo se trije pododseki, katerim se predloži ves material. Poslanec Licht se je zavzemal toplo za učiteljsko vprašanje in smatral njega rešitev kot najvažnejšo delo finančnega odseka. — Pododsek odseka za socialno zavarovanje je nadaljeval generalno debato v vladni predlogi. Vladni zastopnik je priporočal, da naj se odpravi na temelju vladne predloge specialna debata. Na predlog poslanca Jesser se je sklenilo, prenehati z delom v pododseku za toliko časa, da njega člani poročajo o položaju svojim klubom, tako da more pododsek potem začeti na podlagi klubovih sklepov s pozitivnim delom!

Konec enotnega češkega kluba. Odkar je zapustil baron Bienerth fotelj ministrskega predsednika, datira v skupnem češkem klubu kriza, ki se ji je skušalo vedno na lep način izogniti, a sedaj je postala tako akutna, da skoro nobene pomoči ni več, da bi se mogel še vzdržati enotni češki klub. Ko je prevzel Gautsch ministrske posle, je začel pogajanja s Čehi, katera so vodili večinoma, pa to na svojo roko Mladočehi, kar je zlasti obsojala češka narodna socialna stranka, isto se je vršilo pod Stürgkhom, ko so se Mladočehi popolnoma približali vladi in seboj pritegnili agrarce in klerikalce, med tem ko so ostali v nadaljnji opoziciji še vedno narodni socialci in Masaryk-Stranskega skupina, kar se je pokazalo pri proračunski debati. Do vsika pa je prispela kriza v trenutku, ko se je konstatirala popolna brezupnost dela v narodno-politični komisiji, ko se je opozicija postavila na stari češki princip: brez češkega deželnega zbora ni državnega zbora. Mladočehi pa so deloma pozabili na ta svoj sklep in se postavili v pozor ter obsojajo narodno demagogijo, kakor je to rekel na svojem zadnjem shodu dr. Kramář. Danes pa splošno v političnih krogih prevladuje mnenje, da je konec enotnega češkega kluba neizogibljiv. Njega usoda se odloči v prvi klubovi plenarni seji, ki se snide na dan sestanka državnega zbora. Narodni socialci in Masaryk-Stranskega ljudska napredna stranka hočeta postaviti predlog, da naj češka državnozborna delegacija stopi skupno v opozicijo in ako potreba tudi v obstrukcijo proti vladi; ta predlog pa gotovo ne bo sprejet, kar bo pomenilo konec enotnega kluba; omenjeni dve stranki ostaneta še nadalje v opoziciji, med tem ko si ustanove Mladočehi, agrarci in klerikalci novo parlamentarno zvezo. Ta razkol v enotnem češkem klubu bo pa imel tudi nedoglednih političnih posledic. Zadnje državnozbornske volitve so se na Češkem vršile v znamenju kompromisa med Mladočehi in narodnimi socialci in le temu kompromisu se imajo mladočehi zahvaliti, da so dosegli toliko število mandatov. Ker pa se je za kompromis v svojih posledicah pokazal kot nenaraven, je jako dvomljivo, ako se v prihodnosti doseže kak podobnega in mogoče bo prav kmalu treba misliti na priprave za nov volilni boj, posebno ako bo češka opozicija izvajala svoje stališče do skrajnosti!

Italijansko-turška vojna. Poročali smo že, da so se velesile tripartente dogovorile na sporazumno in skupno akcijo v Carigradu. Ini-

Glose.

1.
Kje našel je naš novi rod
rešila svoja pota?
prej cilj je bil — slovanski brod,
sedaj — avstrijska flota.

2.
Zakaj slovenski je polet
obvisel nam na kljuki?
Bili smo nekdanj sokoli
— zdaj smo postali čuki.

3.
Zakaj Hrvatska svobodna
z zakoni je pri kraju?
Zato ker zvesto čuvajo
državni jih Cuvaji!

4.
Zakaj tako navdušeno
so kmetje šli z Lampetom?
Zato ker novo geslo je:
kmetijsko družbo kmetom.

5.
Res velik bratje, naš je bratski spor
in kaj do zmage nove nam pomore?
Mi imamo pač mnogo belih gor —
a nimamo nobene — Bele Gore.

6.
Zakaj, slovenski lepi svet,
te mračna tma odeva?
Ker še premalo »Zarje« je
in še premalo »Dneva«.

cajativo je dal ruski minister zunanjih zadev. Angleška vlada je bila takoj pripravljena, tudi francoski zunanji minister Poincaré je pristal na ta predlog. Pripomnil pa je, da naj se prikloni ti akciji tudi Nemčija in Atsrija. V Nemčiji pa ta predlog ni dobil posebnega odziva, že zato ne ker prihaja od strani tripartente; Nemčija se ne mara zameriti Turški, za to ni nič kaj pripravljena na tako akcijo v Carigradu. Medtem ko so se vršila med tripartento in Nemčijo pogajanja glede enotnega nastopa, je brezpredmetna, ker je po svojih poslanikih v brezpredmetna, ker je po svojih poslanikih v inozemstvu izjavila velesilam, da je vsako mirno posredovanje na temelju aneksijskega dekreta za Turčijo nesprejemljivo in da načeloma odklanja vsaka pagajanja. Tako je akcija postala nemogoča in neuspela predno je prišlo do prvega koraka in dogovora v stvari. Ker torej ne odneha Turčija še manj pa Italija, mora končno vendarle odločiti orožje!

Priprave za skupstinske volitve v Srbiji. Koncem meseca aprila se vrše v Srbiji skupstinske volitve, katere bo vodil staroradikalni Milovanovićev kabinet. Volitve se vrše v znamenju boja proti opoziciji, kateri misli večina vzeti večje število mandatov, tako, da se sedanjim vldi pribori gotovo in stlno večino. Pa tudi opozicija se na podlagi raznih kompromisov pripravlja na odločilno borbo. Med narodnjaki in naprednjaki, ki stoji načelno v skrajni opoziciji se je dosegel sporazum, tako da postavita obe stranki pri volitvah v vseh okrajih svoje skupne kandidate, da se v slučaju ožjih volitev medsebojno podpirata; agitacija je po vsi deželi že zdaj jako živahna. Te skupstinske volitve so pa že radi tega največje važnosti, ker je od njih izida odvisna rekonstrukcija kabineta in kot nadaljnja posledica tudi smer srbske notranje kakor tudi zunanje politike.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski.

XV.

Nepričakovano srečanje.

Ognjanova vidimo stopati proti severu v smeri balkanskega prelaza.

Že se je delal večer. Sonce je bilo zašlo tiho in veličastno. Njegovi poslednji žarki, polzlati visoka brda Stare Planine, so zibnili. Samo nekoliko oblakov z zlatorumenimi okraji, obrnjenimi proti zapadu, je raz svoje ozračne vicošine pošiljalo solnce poslednji pozdrav. Dolina je bila vsa pokrita s senco. Bela skalnata rebra na zapadu so se izgubljala v večernem mraku, ki je zakrival še dimljale bolj samostanske livade, skale, jelše in hruske, njih obrisi so postajali debelejši in manj razločnejši. Nikjer ni bilo slišati tičnega glasu; nikjer čvrikanja mladicev. Krilasti narod, ki je po dnevu razveseljeval dolino, se je stiskal po gnezdih, pritrtjenih ob rogovila dreves, ali skritih pod strehami samostanskega zidovja. Obenem s temo je tudi zavladala tišina, mična, melanholična nočna tišina, ki jo je dramil samo hrup gorskih vodopadov. Tupatam je donjal semkaj vetrič zvenketanje zvončkov zapoznivših se čred, korakajočih proti mestu. Kmalu se je prikazal tudi mesec ter povečal čarobnost večera. Njegov zlati žar je zalil livade in drevesa, ki so metala na tla fantasti-

čne sence. Kamenito rebro je izstopilo odločnejše ter bilo podobno zidu starodavne razvaline: nova samostanska kuplja se je razločno pojavljala nad strehami in samostanskimi topoli, a za njo so se dvigali visoko proti nebu vrhovi Stare Planine ter se izgubljali v zatemnelem lazurju.

Ognjanov je obšel samostan od zadaj, spustil se v temno dolino in po kratki blodnji med balvani, se približal k nekemu mlinu.

Ded Stojan mu pride pred vrata naproti. »Kaj je novega?« vpraša ga urno Ognjanov.

»Priatelj je dospel.«
»Kakšen prijatelj?«
»Inu, naš človek.«

»Da je naš človek?«
»Kajpada; narodni človek.«
»Kdo je to?«

»Ne poznam ga. Nocoj zvečer je dospel z gor in naravnost k meni. Iz početka sem se prestrašil; hajduk je, sem si mislil... Ko bi ga ti samo videl! Noge ima kakor bi bile iz slame... A končno je prišlo na dan, da je to naš človek. Dal sem mu kruha.«

»Popelji me k svojemu gostu!«
»Dobro sem ga skril, pojdi za menoj. In stric Stojan popelje Ognjanova v mlin, kjer je vladala popolna tema. Zapalivši petrolejevo svetiljko, je popeljal Bojca med steno in mlinjskimi kamni ter dvema »hambaroma« in ob stal pred durmi; pokritimi s celo mrežo pajčevine, ki je kazala, da se duri že dolgo niso odpirale.

»Kaj, ali je tu zaprt?«
»Nu, pokrito mleko mačke ne pojedjo... ali mar ni res, Daskal?«

* Velika skrinja za zrnje.

In stric Stojan je potrkal in zaklical:

»Pojdi ven, gospod...«

Duri so se odprle in globoko se priklonivši je prišel skozi nje droben, suh človek, rusolas, zelo drobnega, že davno ne obritega lica, živih oči in urnega kretanja. Ognjanov je kar strmel nad grozno njegovo medlostjo in slabostjo. Imel je na sebi belo, platneno obleko, tesno se prilagajočo k njegovemu suhšemu životu, obšivano po starem običaju in oguljeno na hrbtu, prsih in kolenih, toda strašno natrgano, da so goli udje kukali skozi.

Takoj pri prvem srečanju on in Ognjanov začudena zakričita:

»Muratlijski!«

»Kraljič!«

In stisnivi si roke, se poljubita na usta.

»Nu, to si ti? Odkod prideš?« ga vpraša Ognjanov, ki je v Muratlijskem spoznal tovariša, ki sta bila že skupaj v trdnjavi.

»Jaz? Nu, kje si bil pa ti, kje te vidim sedaj, Ali si to res ti, Kraljič?«

Kraljič se prestrašen ozre, ogleduje po mlinu in po dedu Stojanu, kateri je nepremično z odprtimi očmi, še zmerom držal svetiljko pred njima.

»Stric Stojan, dvigni luč in zapri duri... Ali ne, midva greva rajše ven, saj se v tem hrupu itak ne čuje ničesar.«

Stric Stojan gre z lučjo spredaj in zapri za njima duri, jima reče:

»Nu, le pojdi ter si povejta vse, jaz se med tem vležem. Ko pa boš trudna, pojdi in vlezita se tudi vidva.«

V dolini je vladala popolna tema, toda nasprotno brdo je bilo dobro osvetljeno od mesece. Ognjanov in njegov tovariš si počista najtemnejši prostor, vsedeta se na velik kamen, mimo katerega je šumela reka.

»A sedaj, brate, poljubiva se še enkrat!« reče Ognjanov vneto.

»Nu, povej mi Kraljič, kateri zlod te je prinesel semkaj? Kolikor mi je znano, imel bi se nahajati v diarbekirskem raju.«

»A ti? Dobro, da te še niso potegnili na vislice?« se je smejal Ognjanov.

Med njima je zavladala popolna zaupljivost. Enaka usoda in enako trpljenje zbližuje ljudi, naj so si še tako tuji. A Bojčo in Muratlijski sta si bila že brata po orožju in svojih idealih.

»Ej, pripoveduj mi sedaj,« ga pozove Muratlijski. — »Ti prihajaš iz večje daljave ter imaš radi tega prednost. Kdaj si se vrnil iz Diarbekra?«

»Hočeš reči: kdaj sem zbežal?«

»Kaj, zbežal?«

»Meseca majmika.«

»A posrečilo se ti je dospeti semkaj brez nevarnosti? Kako si zbežal?«

»Iz Diarbekra sem dospel peš v rusko Armenijo, odkoder sem dospel čez Kavkaz v Rusijo in Odeso, povsod z rusko pomočjo. Iz Odesa sem se odpeljal na parniku v Varno. Od ondod sem šel preko gorovja k Trojanskim kolibam. Končno sem dospel preko Stare Planine v Belo Cerkev.«

»A čemu si si izbral uprav Belo Cerkev?«

»Bal sem se iti nekam, kjer nisem imel nikakega znanca. Pa zopet tam, kjer sem imel znanca, nisem vedel, kakega mišljenja so sedaj; torej nisem bil gotov. Spomnil sem se, da prebiva v Beli Cerkvij najboljši prijatelj mojega očeta, neizmerno plemenit človek. In bil sem uverjen, da me razun njega ondi ne pozna nihče; saj bi me niti on ne bil poznal, ko bi se mu ne bil dal spoznati.«

DNEVNI PREGLED.

NAŠIM NAROČNIKOM. S koncem meseca poteče naročnina za februar. Zato vljudo prosimo vse cenjene naročnike, da nam nakažejo naročnino. Listi se plačujejo vsi naprej, zato se z desetimi marcem ustavi list vsakomur brez izjeme, kdor ne poravnava naročnine. To pa povemo že zdaj, da ne bo kake zamere. Obenem pa pozivljemo svoje prijatelje, da nam preskrbe novih naročnikov ter razširijo list po vseh slovenskih krajih. Pozivljemo slovensko javnost, da nas podpira gmotno in duševno, ker neovrgljivo dejstvo je, da potrebujemo resnega, neodvisnega, političnega dnevnika, ki bo zastopal slovenske interese resno in odločno, ki je v resnici neodvisen bojevnik za narodna prava!

Ali je kmetijska družba res kmetijska organizacija? Lampe bi sedaj naenkrat rad postal kmet. On ve, če se ne bo prišel v kmetijo, da ne more ostati podpredsednik Kmetijske družbe, za katerega so ga na zadnjem obnem zboru izvolili farovski hlapeci in mežnarji. Kmetije Lampeta itak niso volili. Če je bil slučajno kdo med njimi, je bil pač zapeljan in zaslepljen, drugače bi moral vsakdo spoznati in vedeti, da Lampe ni kmet. Iz Kmetijske družbe so sedaj farovži izrinili kmetijske strokovnjake, ki so bili že desetletja družbeni odborniki. Vrgli so iz »Družbe« kletarskega nadzornika Gombača, živinozdravniškega nadzornika Pavlina, in še vse polno drugih večakov. Mesto njih pa so prišli v odbor kaplan dr. Lampe, fajmošter Hladnik, fajmošter Piber in kanonik Kalan. Klerikalci so brez dvoma mislili, da bo za prečvit kranjske živinoreje in kranjskega kmetijstva zadostoval »žegen božji«, ki ga znajo deliti ti gospodje. Bodočnost pa bo v kratkem kranjskemu kmetu — tudi tistemu, ki se je pustil sedaj od farovžev zapeljati pokazala, da je dne 26. februarja bil zanj dan največje nesreče. Ta dan je namreč kranjski kmet zastopil prepustil duhovščini c. kr. kmetijsko družbo.

Štefeta prijel za dolg jezik. Včeraj se je imela vršiti poročna obravnava zoper Štefeta, ker je v »Slovenec« na najpodlejši način žalil osebo čast g. Robleka. Sirca, Kučeka in Cvenkelna iz Zala. Štefe je prišel po kolenih do omenjenih gospodov in jih prosil odpuščanja. V včerajšnjem »Slovenec« priobčuje pasje ponižno izjavo, v kateri obžaluje žalitve in prosi odpuščanja. Vsaj tako bi moral vsakdo napraviti s katoliškimi žurnalisti, kot so to storili odlični štajerski rodoljubi. Potem bi bil »Slovenec« že manj nesramen in bolj dostojen kot je sedaj. Sicer pa ne vemo zakaj se naši ljudje s takim človekom kot je Štefe sploh še spuščajo v izven sodne poravnave. Ljudje, kakor je Štefe, bi morali radi takih stvari brez usmiljenja v luknjo. Ričet bi bilo edino zdravilo za Štefeta.

Daleč je padel »Slovenec«. Včerajšnji »Slovenec« je prišel že tako daleč, da je moral zoper Ribnikarja v uvodniku citirati izreke Mihe Pluta. Klerikalcem čez sedem let res vse prav pride.

Najsvetjšeje in klerikalci. Včerajšnji »Slovenec« trdi, da so liberalne bajke, ako se piše o izpostavljenju resnejega telesa v politične namene. Mi pa konstatiramo, da se je v času volitev z največ priznec oznanjevalo: v nedeljo bo eno uro pred službo božjo izpostavljeno sveto rešnje telo v srečen izid volitev! Ali imajo volitve politični ali verski namen, tega danes klerikalci več ne razlikujejo!

Jezuitska mafija in naše srednje šole. V Ljubljani obstoja skrito društvo katehetov, ki deluje čisto tajno. Način delovanja, sredstva za dosedaj cilja so popolnoma po jezuitski metodi izbrana. Cela tovarna, kolo vrtilo, vsaka oseba, ki je vprežena v ta pekleni stroj, vrši svoje le nje določeno opravilo, izdelek pa ima jasno pred seboj le tisti, ki je napravil načrt in daje misli. In to so naši katehetje — vsi brez izjeme — na čelu jim stoji najbolj izkristaliziran gojenec jezuitske šole v Rimu, Pečjak iz II. drž. gimnazije. Namen katehetov je preplaviti naše srednje šole z fanatičnim duhom boreče se cerkve. Kar bi se temu upiralo ali kar bi oviralo ta namen, vse mora biti pobito, če treba preko trupel, krvavečih za poštenost in pravico, k zmagi. Kateheti uporabljajo za svoje namene stariše dijakov, gospo-

dinje dijakinj, po razredih določajo zaupnike in zaupnice, ki naj volunirajo med tovarišicami in tovariši, naj nadzirajo učitelje in učiteljice — naj denuncirajo in lažejo. Na roko jim gredo tukajšnje jezuitje, kjer se zbirajo dijaki vsako nedeljo popoldne. Srednješolska ravnateljstva se zadržijo proti temu pasivno in ničesar ne ukrepejo, čudno in naravnost samomorilno iz ozirov napredka pa je, če se duh nestrpnega klerikalizma neovirano razširja na ženski srednji šoli v Ljubljani, na zavodu do sedaj napredni Ljubljane. Lažje razumemo, če pomislimo, da je ta neoviranost v smislu sedanjega dež. šol. sveta in c. kr. dež. vlade.

Škoda, da je dr. Drganc tako brihten. Primarij dr. Drganc je računal za sodniško zvezeniško mnenje 4200 K. Vsako uro, ko je študiral bolnika, je računal 50 K. Vsaka stran njegovega pismenega mnenja stane 100 K. Škoda, da je dr. Drganc tako brihten in da je rabil za študiranje bolnice le 38 ur in da je spravil celo mnenje že na 23 pisanih strani. Ako bi ne bil tako odprte glave, bi bil danes že tako srečen, da bi mu ne bilo treba zastopni vlagati prošnji na deželni zbor za brezobrestno posojilo 10.000 K. Tudi njegova vila v Komenskoga ulici bi danes bila že vsa plačana. Res škoda, da je dr. Drganc tako brihten.

Nov klerikalni kandidat za — državno pravdnikstvo. Le skrajni potrebnosti naprednjakov se imajo kranjski klerikalci zahvaliti, da že več njihovih kolovodij še ne sedi v dobro zavarovanih kletkah. Toliko sleparij in nasilstev, kot so jih namreč že napravili ti, se malokje drugod dogodi. Ni še Gregarja doletela roka pravice, že steguje državno pravdnikstvo neusmiljene prste po drugem klerikalnem velmožu. Je to deželni nadzornik občin gospod Kristan. Mož je v svojem življenju zagrešil toliko zločinov, da bi sodil k večjem v garnizijski zapor, ne pa na tako odlično mesto deželnega uradnika. Žalostno je, da se ni deželni odbor o Kristanu in o njegovi preteklosti preje informiral, predno ga je sprejel v deželno službo. Sedaj pride na sramoto deželnega odbora vse na dan. Kristan ni le imel opraviti z državnim pravdnikom v Novem mestu, marveč je tudi kandidat, s katerim se bo imelo v kratkem času baviti tudi državno pravdnikstvo v Ljubljani. Lepa družba, klerikalna družba!

Kdo ima prav — papež ali škof? Dunajski klerikalci so se že delj časa razburjali nad pisavo »Katoliškega nedeljskega lista«, ki je precej objektivno pisal o razmerah med klerikalci; zato so šli k dunajskemu škofu Naglu, ter se mu pritožili nad pisanjem tega lista. Nagl je rekel, da opazuje že delj časa pisanje tega lista, ki mu prav nič ne ugaja, da bo pa že poskrbel, da to preneha. Dunajski klerikalci so veselo pričakovali, da spremeni list svojo tendenco, toda sedaj so doživeli skrajno razočaranje. Papež je namreč poslal uredniku tega lista laskavo pismo in zahvaloval svete stolice za njegovo uspešno delo, ter podelil listu, uredniku, sotrudnikom in bralcem lista svoj apostolski blagoslov. Kdo ima torej prav, škof dr. Nagl ali pa rimski papež, oba gotovo ne, torej kdo?

Pulj in Ljubljana. V Pulju je namestništvo razpustilo občinski svet in postavilo za gerenta vladnega komisarja. Takoj v prvih dneh po tem dogodku se je dognalo, da je samo v mestni blagajni bilo primanjkljaja čez 60.000 K. Radi tega je bilo dosedaj zaprtih sedem občinskih uradnikov. Koliko nereda in sleparij bo vlada dobila v drugih mestnih uradih se še ne ve. Za nas je slučaj v Pulju tembolj zanimiv, ker nam on vzbuja spomine na one čase, ko je začel gospodariti na ljubljanskem magistratu vladni komisar. Klerikalci so ob odstopu župana Hribarja napravili ovadbo na deželno vladu, v kateri so lagali, da so razni fondri na magistratu izpraznjeni in da primanjkuje denarja v mestnih blagajnah. Laschan je dobil takrat najprvi ukaz, da takoj preišče celo denarno poslovanje. Takoj pa je moral vladni komisar poročati vladi, da je vsepovsod na magistratu najvzornejši red in da je vsaka drugačna trditve izmišljena in hudobna. Niti najmanjše pege ni mogel vladni komisar dognati nad mestno občino ljubljansko in nad mestnim magistratom, dasi je prišel kot gerent na magistrat naravnost z nalogo, da kaj nerednega in nepostavnega najde. Danes, ko se vrše v Pulju tako zanimivi dogodiljaji sme biti ponosna Ljubljana. Ponosna pa sme biti na svojo poštenje tudi narodno-napredna stranka, ki

je skozi trideset let pred komisarjem tako vzorno gospodarila v našem mestu.

Železnica Novo mesto — Metlika. Kakor znano, se je 1. t. m. oddala gradnja železniške proge Novo Mesto — Metlika. Proti proračunu 9.4 milijonov kron se je oddala cenejša za 600.000 kron. Z deli se prične že v prihodnjih dneh. Proga bo dolga 50 kilometrov in se mora otvoriti 1. maja 1914. Ako bodo istočasno Madžari zgradili svojo 30 kilometrov dolgo progo do Karlovca, se bo vezala Metlika tudi z deželno mejo. Gre se za progo dolga 1.4 km z mostom čez Kolpo. Potem dobimo direktno zvezo iz Novega mesta oziroma iz Ljubljane do Karlovca do obstoječe proge Zagreb — Reka. Kar se tiče hrvatske proge Ogulin — Pribitič, jo bodo Madžari zgradili najbrž še le v kakih šestih letih. Ako zgrade Madžari hrvatsko zvezno progo, bo tudi Avstrija zgradila 20 km dolgo progo Pribitič — Knin, kar bo stalo okoli 18 milijonov.

Proti dunajskim Čehom. Kakor znano, je upravnno sodišče ugodilo češkemu rekurzu glede zaprte češke šole na Dunaju; dunajski magistrat pa ni pustil odpreti šol, češ, da so prostori, ki so v njih nameščeni razredi za pouk neporabni. Stavbena deputacija pa je razveljavila ta sklep; sedaj je pa dunajski mestni svet sklenil uložiti pritožbo proti sklepu stavbene deputacije na ministrstvo javnih del. Ker pa ima ta pritožba odločilno moč, ostanejo češke šole na Dunaju tudi nadalje do ukrepa ministrstva javnih del zaprta! Tako se godi Čehom na cesarskem Dunaju, krščanski socialci jim zapirajo šole, socialni demokratje jim zapirajo delavske domove, a vsi vedno povdarjajo in hočejo biti kulturni ljudje!

Trojčke je porodila v Solkanu 32 letna delavčeva žena Manja Zar. Dostej je imela 14 otrok.

Starček — slepar. V zapore okrožnega sodišča v Gorici so pripeljali 81letnega Valentina Jazbeca zaradi ponarejanja javnih kreditnih papirjev.

Na Reki je 26. t. m. umrl ameriški konzul S. Cleance Rice v starosti 39 let. Zadela ga je kap. Bil je obče priljubljen. Danes odpeljejo truplo z ladjo »Lacroma« v Ameriko.

Loterijske številke. Praga: 8, 22, 77, 69, 78.

Ljubljana.

Zmaga narodno napredne stranke. Pri ožjih volitvah v obrtno sodišče v Ljubljani so zmagali naprednjaki proti združenim Nemcem in klerikalcem v skupini veleobrti. Izvoljeni so kot prisledniki gg. Josip Lenčec, Ivan Belič, Supančič Filip in Anton Tonec, kot namestnik Jakob Zalaznik in Jan Schrey, kot prislednik vzkljenega sodišča g. Ivan Knez.

Bratstvo. Včeraj je priredilo naše vrlo »Bratstvo« v areni »Narodnega doma« svoj družinski večer. Na programu je bil nagovor; igra in prosta zabava. V nagovoru je predsednik g. Juvan pozdravil prisotne, ki so se v tako obilem številu udeležili večera in jih vabil, da pridejo drugi seboj zopet novih znancev. Večer je bil res dobro obiskan, bilo je posebno dosti delavske mladine, kar nas mora zelo veseliti. Igrala se je igra »Marijana«, ki jo je iz francoščine poslovenil Hostnik. Igra je slika iz ljudskega življenja z lepo tendenco. Naslovno vlogo je igrala marljiva ga. Juvanova, poleg nje sta imela glavni vloge g. Bogdan in g. Prek. Vsi igralci so po svojih močeh rešili ugodno svojo nalogo, kolikor se to more sploh zahtevati od mladih ljudi, ki se z veseljem posvečujejo gledališki umetnosti. Bili smo res od srca veseli, ko smo videli, koliko dobre volje in veselja je v teh mladih ljudeh. Tu se nam obeta najboljši naraščaj za naše večje odre. Nečemo se spuščati v oceno, želimo le, da Bratstvo nadaljuje svoje delo. Večer je pokazal, da ima Bratstvo med našimi srednjimi sloji mnogo prijateljev, društvo zasluži vse naše pozornosti in moralne podpore. Po igri se je razvila prosta zabava. Veselilo nas je, da se je odločilo Bratstvo podati svojim gostom lepo resno igro iz delavskega življenja. To je lepo in je prav, da se ljudje ne navajajo na šund. Vendar bi bile morebiti primernejše krajše igre, enodejanke, (magari več skupaj) ali pa duhovite veselice, ker bi si s tem privabilo Bratstvo še več prijateljev. Arena je zelo primerna za take prireditve, vendar drama v 5. dejanjih utruja.

Želimo, da ostane Bratstvo res bratska zveza naše mladine, ki se lahko na takih večerih izobrazuje in zabava. Mi znamo ceniti trud prirediteljev in voditeljev in želimo le, da bi nam in drugim pripravili še mnogo veselih družinskih večerov. Kličemo: Ziveljo bratstvo!

Zaključni venček »Slavčevih« plesnih vaj se vrši v soboto 2. marca t. l. ob polu 9. uri zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma«. Ker se za ta venček ne boče razpošiljalo posebnih vabil, vabimo vselevence gospi in gospode, ki so se vdeležile plesnih vaj, da se tega večera polnoštevno vdeležijo.

Smrt v šupi. Predvčerajšnjem zvečer je prišel neki človek v šupo k Možini na Radeckega cesti. Tam se je vlegel na slamo. Čez nekaj časa sta slišala dva človeka, ki sta šla mimo, težko stokanje. Opozorila sta na to mitniškega čuvaja, ki je bil tam blizu. Ta je šel v šupo pogledat in je videl ležati na tleh človeka, ki se je boril s smrtjo. Poklical je takoj stražo, toda bilo je prepozno. Ko je komisija prišla na lice mesta, je bil človek že mrtev. Izkazalo se je, da se piše Jesih in da je bil dan poprej izpuščen iz deželne bolnice. Vzrok smrti je bila notranja oslabelost. Prepeljali so ga v mrtvašnico.

Nevaren vlomilec. Včeraj ponoči so prijeli na Vodovodni cesti Frana Klemenca, ki se je splazil v gostilno, da bi opravljal svoj posel. Klemenc je doma tam od Postojne in je znan tat. V zadnjem času je poskusil na več krajih svojo srečo, tako pri Novem svetu in drugod. Sedaj je v roki pravice.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega sporeda. Krasna veseloigra »Zakonski možje« ugaja posebno vsem onim, kateri si morejo večkrat na ravnoisti način preskrbeti kako prosto urico v veliko jezo svoje boljše polovice. »Morice se ženi« se odlikuje po posebni vrsti humorja. Koncem je omeniti velikansko dramo »Indijska kri«, ki mora zadovoljiti po vsebini in igri najbolj razvijane obiskovalce. Jutri priljubljen specialni večer.

Vremensko poročilo. Dne 28. februarja t. l. popoldne. Stanje barometra v mm : 742.1. — Temperatura v C° : 15.4. — Veter: sl. jug. — Nebo: deloma oblačno.

Idrija.

Društvo »Sokolski dom« v Idriji ima v soboto, dne 2. marca, zvečer ob 8. uri v društveni sobi svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Z ozirom na važnost društva je pričakovati od članov, da se občnega zbora udeležijo polnoštevno.

Dnevnik »Dan« ima v razprodaji tiskar g. Hinko Sax v svoji trgovini na Glavnem trgu. Priporočamo svojim somišljenikom, da »Dan« pridno kupujejo ter tako posredno skrbje za razširjenje in utrjenje narodne in napredne misli v Idriji in okolici.

Šepetavčev »Hotelček« na Kovačevem Rovtu, pičlo uro oddaljen od Idrije, je postal priljubljeno izletišče. Lepa pot po solčni rebri izvabi marsikoga iz našega kotla, da se naučijo »vrh planin« svežega zraka in lepega razgleda, si izplakne grlo z izborna kapljico ter si prežene oblake skrbi.

Rudniško ravnateljstvo si je nabavilo poleg tovornega avtomobila še eleganten avtomobil za osebni promet, ki pa je na razpolago le rudniškim uradnikom in njih rodovinom.

Terezijin jašek so začeli podirati, ker je postal neraben in nevaren. Rudnik se modernizuje.

Pregledovanje živil je izvršil v Idriji nadzornik c. kr. splošnega pregledovalnega zavoda živil v Gradcu. Pregledal je vse trgovine in gostilne, pa tudi mleko, ki ga prinašajo na trg. Zaplenil je več vinskega fabrikata. Z njim naj se sedaj napajajo miši in podgane po idrijskih kanalih!

Trst.

Obstrukcija v občinskem svetu v Trstu. Kakor se nam poroča iz Trsta, je imel mestni svet v ponedeljek sejo. Nadaljevala se je razprava o oddaji novega tramvajskega omrežja privatni tramvajski družbi. Kakor znano obstruirajo socialisti proti temu ukrepu italijanske nacionalistične večine. V tej seji e nadaljeval svoj peturni govor iz zadnje seje soc. dem. Cerniutz. Govoril je dve uri, nakar je podžu-

— Samo kako sem te jaz mogel spoznati! — A ti si ostal?«

»Da. S pomočjo onega človeka, prijatelja mojega očeta, sem postal učitelj in doslej — hvala Bogu — godi se mi dobro.«

»Ti si torej postal učitelj, Kraljič?«

»Uradno sem učitelj, skrivoma pa izvršujem staro rokodelstvo.«

»Apostolstvo?«

»Da, puntarstvo...«

»A kako se vam godi? Mi smo to šele izvedeli!«

»Za sedaj dobro. Duhovi so zelo razburjeni, tla vulkanična. Bela Cerkev je bila eno izmed gnezd Levskega.«

»A kakšen je vaš načrt?«

»Načrta še nimamo. Pripravljamo se, rekel bi, bolj teoretično na vstajo, čakaajoč, kaj nam prinese čas. Vre pa tudi vsaki dan huje tukaj v okolici: kmalu izbruhne vstaja.«

»Slava ti, Kraljič!«

»Sedaj povej ti svoje dogodbe?«

»Kaj ti hočem praviti, ker slutim, da že itak vse veš. V Starem Zagorju smo to odurno izproveli, da se kar sramujemo pogledati ljudem v oči...«

»Ne, ne, začni od začetka: od tega časa, ko je naša četa bila razbita in sva se poslovila drug od drugega. Ves čas osmih let, kar sem bil v Diarbekru, nisem čul ničesar ne o tebi, niti o drugih najinih tovariših.«

Muratlijski se razprostere na kamnu, si položi roke pod glavo in tako ležeč pripoveduje dolgo o svoji usodi. Bil je navzoč pri sofijski prisegi pod Dimitrijem Obštim*, kakor tudi pri

napadu na vrhanijsko pošto. Radi izdajstva je bil ujet in vržen v ječo in le po čudežu je všel iz Diarbekra ali vislicam. Na to se je podal na Rumunsko, kjer se je potikal dobro pol leta, boreč se z gladom in revščino; od tod je bil poslan nazaj na Bolgarsko, da se je tu boril z nevarnostmi in grozami, katerim je človek agitator in trpljenju. Strašen glad ga je prisilil zapustiti gorovje in naumil prositi kruha prvega živega človeka, na katerega bi naletel, a to celo s pomočjo revolverja. Na srečo je naletel na strica Stojanova. Zelo ganjen je pripovedoval, kako je bil prijazno sprejet od mlinarja, prvega človeka, ki je od tega časa, kar se je potikal po Stari Planini, prijateljski obnašal proti njemu.

(Dalje.)

DROBIŽ.

— **Sanjko Chalupka.** Včeraj so Slovaki slavili stoletnico rojstva svojega pesnika Slavka Chalupka, ki se je bojeval v poljskem ustanku leta 1830/31 kot prostovoljec v poljskih vrstah, kjer je bil tudi ranjen. Njega pesem »Veslav« je spomin na te čase, no poznejše se je

kaj nerad spominjal tega bratomornega boja. — Ko so napočili za Slovake žalostni časi preganjanj in zatiranja, ko so oblasti zapirale, streljale in obešale nedolžne, sestajal se je Chalupka vedno z narodnimi voditelji; na teh sestankih se je odločalo nadalnje delo med narodom. V to dobo spada tudi najlepše njegovo delo pesem »Junak«; to pesnivet je sam javno deklamiral, ter bil raditega obsojen na večletno ječo. Chalupka je pravi, narodni slovaški pesnik, njegove pesmi so prihajale iz narodne duše iz globine slovaškega narodnega srca.

— **Občni zbor društva »Krematorij«** v Pragi se je vršil 25. t. m. Poročilo odbora je pokazalo, da je društvo zelo delavno. Društvo ima 1268 članov. V preteklem letu se jih je priglasilo 450. V l. 1911. je umrlo 26 članov, ki so bili vpepeljeni v Žitavskem krematoriju. Društvo se je udeležilo vseh akcij, ki so se vršile za dovoljenje krematorijev v Avstriji.

— **Zvezda na Dunaju** je priredila na pustno nedeljo svoj plesni venček. Zabava je bila mnogoštevilno obiskana. Dne 3. marca priredi Zvezda svoj drugi koncert, na katerem se bodo pele slov. skladbe. Pevski zbor je pod vodstvom g. dvor. glasbenika Jeraja. Po koncertu ples z vojaško godbo.

— **Slovenski večer v Pribramu.** V nedeljo dne 25. t. m. se je vršil v Pribramu slovenski večer. Prof. Skrbinšek, ki je pred kratkim izdal češko slovnico za Slovence, je imel predavanje o Prešernu in njegovi dobi. Dr. Wikl je deklamiral nekaj Prešernovih pesmi v češkem prevodu. Sodelovali sta tudi pevski društvi »Lumir« in »Dobromila«, ki sta peli slovenske skladbe; Po jezeru, Morje Adrijansko

itd. Dr. Hartman je pel Ipavčevo »Ciganko Marijo«. Pozdravljamo tako prireditve z opombo, da bi se morali mi enako revanžirati s češkim večerom. Tako se najlepše množi slovensko kulturno delo.

— **Grof dr. Lützow** je predaval v petek 23. t. m. z velikim uspehom na univerzi v Chicagi o zgodovini in kulturi češkega naroda. Zvečer je priredila češka kolonija grofu Lützowu in njegovi soprogi slavnosten večer. Na tem večeru je napil Čehom president univerze Judson Grastir. Župan je pozdravil zborovanje brzojavno z besedami: V imenu prebivalstva zlate Prage pošiljam srčne pozdrave udeležnikom češke slavnosti v Chicagi na čast grofa Lützowa in njegove žene in izražam iskreno radost nad uspehi, ki spremljajo njegovo delo v Ameriki. Tako delajo Čehi, da si ustvarijo ime med svetovnimi narodi.

— **Pogreb češke igralka Sklenarove-Male,** ki se je vršil v ponedeljek, je zopet pokazal, kako znajo Čehi častiti in ceniti svoje umetnike. Pogreba se je udeležila cela Praga. Zastopana so bila vsa narodna društva, mestni zastop z županom na čelu in vse umetniški svet. Češke žene so izdale razglas, naj se zbira za spomenik velike narodne umetnice.

— **Kako poslujejo možgani in živci v našem telesu,** o tem je predaval v Gorici prof. Seidl. Klerikalni listi so se zato čutili poklicane, da napadajo učenjaka. Tako na Slovenskem kmalu ne bo dopuščena nobena več pametna beseda. Predavanje je bilo izvečelo iz članka »Mehanika duševnega delovanja«, ki izhaja v Vedi.

pan zaključil sejo. — Socialni demokratje so pripravljeno gnosti obstrukcijo do skrajnega. Italijanska nacionalna večina je imela že več sej, v katerih se je posvetovalo, kako bi strla socialistično obstrukcijo.

Tržaški magistrat demoralizuje uradništvo. Socialni demokrat Cerniut je svojim nacionalnim kolegom v mestnem svetu povedal bridko resnico, kako goji magistratna večina demoralizacijo med uradništvom. Bratci se morajo že medsebojno dobro poznati! Skrajnost korupcije kaže že izjava Cerniutza, da italijanska nacionalna večina pri personalijah zapostavlja celo lastne pristaje, ki niso dovolj vneti strankarji in agitatorji. Kaj, ko bi pa pričeli v tem oziru prihajati Slovenci s podatki na dan?

Socialisti v mestnem svetu proti Slovencem. Socialni demokrat Cerniut je končno vendar pokazal svojo pravo italijansko barvo. Kadar se pa gre za Italijanstvo, tedaj pa tudi tržaški sociji pozabijo na svojo internacionalo in korupcijo ter se sami zavzemajo za korupcijo proti Slovincem. Ker so Slovenci iz nacionalnega vzroka proti prevzetju novega tramvajskega omrežja od strani občine in pripisujejo tramvajski družbi vendar še več objektivnosti pri oddaji služb, se je čutil soc. dem. poklicanega, opozoriti ital. nacionalno večino na to dejstvo. V interesu italijanstva je, da prevzame občina novo tramvajsko omrežje, tako kličče vablivo nacionalni večini internacionalce. To je gotovo propagiranje narodne pravice od strani socialne demokracije! Sploh, pridejo tržaški sociji mnogokrat pri dejanjih v konflikt s svojimi načeli!

Osebnostna vest. C. kr. v. učitelj g. Dragotin Pribil, okr. šol. nadzornik v Voloskem je imenovan glavnim učiteljem na učiteljski v Kastvi.

Telovadba sokolskega naraščaja se vrši zopet redno za dečke od pol 4. do pol 5., za deklice od pol 5. do pol 6. — vsako sredo in soboto.

Klofuta v plačilo. Klofuta v plačilo je dala neka gospa v tržaškem kinematografu »Argus« nekega mladeniču, ker si je dovolil med predstavo preveč prostosti napraviti nje. Po predstavi se je moral mladenič s zatečenim licem še zagovarjati na policiji. Čudil se je tam mladi mož, češ: »kako je vendar mogoče, da je vedela, da sem jaz — saj je bila tema.«

Dolgoprsteži. Aretirani so bili včeraj: Anton Grego, 19letni mornar iz Trsta, ker je na parniku »Albanija« ukradel kuharju Cezarju Čiligoj bankovec za 20 K; Franc Keržmanc iz Čilince pri Ljubljani je ukradel v nekem prenočišču mornarju Juroviču — en par hlač; Simon Bosicca iz Zadra je izmaknil v prosti luki več železnih kaveljev, ki so bili last »Avstro-Amerikana«.

O te ženske! Vratarica Marija Selan in neka sestanovalka v ul. Powziana pri sv. Jakobu sta se tako »prijazno« razgovarjali, da je slednji prišlo do »običajnega božanja«. Vratarica je bila težko poškodovana na levem senu in očesu ter morala iskati pomoči na zdravniški postaji. Ko so jo obvezali, je kar tako tekla na sodnijo naznaniti srčno Amaconko.

Samomor pri sv. Andreju. Sinoči po polnoči je našel redar na klopci pri sv. Andreju mladeniča, ki se ustrelil v usta. Dasiravno je redar takoj poklical rešilni voz, je z njim došli zdravnik našel mladeniča mrtvega. Pri njem so našli denarnico z večjo svoto denarja in 2 pismi. Po neki legitimaciji ki so jo našli pri njem so konstatirali, da je mrtvec Karel Godnik, pek iz Trsta, star 20 let.

Poskušen samomor. Vrtnar parka na Lip-skem trgu je sinoči, ko je hotel zapreti ob 7. uri park, zapazil mladeniča, ki se mu je zdel sumljivega obnašanja. Stopil je za grm ter ga opazoval. Mladenič se je vsedel na klopec in potegnul iz žepa steklenico ter začel piti. Vrtnar skoči k njemu, zbije mu steklenico iz rok in ga takoj odpelje v bližnjo lekarno. Mladenič je namreč izpil pol steklenice žveplene kisline. V lekarni so mu dali prvo pomoč, došli zdravnik s rešilne postaje pa mu je izpral želodec. Na to so ga odpeljali v bolnico. Imenuje se Rudolf T.

Ponarejalci denarja. Pred kratkem je policija aretirala Francoza Josipa Basso iz Lapena d' Ambagne, ker so pri njem našli več avstrijskih, angleških in francoskih cekinov, ki so bili prav dobro ponarejeni. Na policiji pa mož ni hotel navesti pravega svojega stanovanja, kar je obudilo še večji sum. Nadzornik detektivov Titz je pa dognal, da je bil veren tovariš Francoza takoj zginil kakor kača. Izsledili so ga v njegovem rojstnem mestu in ukazali aretirati. Med tem pa so uvedli hišno preiskavo pri nekem znanecu Gasparota v ulici Riborgo ter našli za obešalom zagrinjal večje število takega denarja, kakoršnega so dobili pri Bassou. Prijeli so še dve osebi, ki sta bili v prijateljski zvezi z Gasparom. Nadejajo se dobiti še več sokrivcev.

Z gasilne postaje. Včeraj se je vnelo pohištvo stranke Bonelli v IV. nad. ul. Farneto 16. Po enournem gašenju so gasilci zapustili stanovanje. Škode je okrog 300 K. — Na stari borzi se je včeraj v prvem nadstropju strašno kadilo. Mislile, da kaj gori, so klicali gasilce. Ti so pa samo konstatirali, da je bil dimnik pri neki pečici slabo ometen ali pa zamašen.

Štajersko.

Iz Spodnje Štajerske.

Vaša objava, da vpeljeta v svoj list stalno rubriko za Štajersko je razveselila vso našo napredno javnost.

Imamo sicer svoj napreden list »Narodni list«, ki pa je preveč lokalnega značaja, imamo stalno rubriko v »Slov. Narodu«, a tudi to še ne zadošča.

Vendar pa imamo naprednjaki na Štajerskem hude čase, desnica in levica morata držati za orožje. Nemec bje po desnem klerikalec po levem licu, navdušenemu naprednjaku pa se nehote skrči pest, da bi se branil, da bi povrnil milo za drago, pa nima pravega glasila, da bi potožil svoje težnje svojim bratom v Krajini, nima organa, s katerim bi pričel akcijo zoper klerikalizem in agitacijo za narodno napredno ide-

jo, ki je pri nas še v povojih. To izpričuje dejstvo, da zmagujejo pri volitvah kandidati Slov. Kmečke Zveze z veliko večino. Kaj jim pripomore do tega? Časopisi in podrobna agitacija. — **Glavna moč in sila ležita pa v časopisju.** Zato je treba dela, dela in zopet dela, in nobena žrtev ne sme biti predraga za to, da se razširi tudi napredno časopisje med ljudstvom. Imamo v Celju sicer vodstvo, torišče, kjer se goji napredna ideja, z obžalovanjem pa moramo reči, da se je vse to z »Narodnim Listom« vred omejilo le na delokrog Celja in najbližje okolice. Maribor, kjer so bili prvi slovenski voditelji, kjer je začela pod Jurčičem, Tomšičem in Vošnjakom ter drugim kaliti napredna misel, pa nima dostojnega lista. Ne vem, kaj je temu krivo, ali malodušnost, ali brezbržnost posameznikov, vsekakor pa je umevno, da tu krvavo potrebujemo naprednega lista.

Naj vrši torej »Dan« na Štajerskem to nalogo, naj razširja med prebivalstvom in najširšimi sloji napredno misel, naj pripravlja torišče za nove boje proti Nemcem in klerikalcem!

Iz Šoštanja. Na našo sodnijo prisvetila je po odhodu dr. Tertnika nova luč v osebi kazenskega sodnika Riharda Sellyey-a. Kar počenja ta prenapetost, presega že vse meje naše strpljivosti. Opuštili smo dosedaj namenoma priobčevanje posameznih lovorik tega heilovca, zdaj je pa gradiva za precej časa dovolj, torej na dan ž njim! Sellyey je vodja nemško-nacionalnega pevskega društva Velenje-Šoštanj, ustanavlja v Šoštanju Turnverein, prepoveduje podrejenim uradnikom obisk der windischen Wirtshäuser sploh, vsako občevarje mit den Windischen itd., z eno besedo: on je hujša od prve vrste, ki bi rad zastrupil še tiste revne kali naše zavednosti. Zato treba, da širša javnost srozna tega Germana. Brezobzirno hočemo nastopiti z vsemi dejstvi na dan, da spozna svet s kakimi sodniki nas osrečuje Hohenburgerjev sistem na slovenskem Spodnjem Štajerskem.

Mariborski Sokol je priredil preteklo soboto odhodnico svojemu članu Josipu Sagadinu. Vsi udeleženci so se poslavljali s težkim srcem od svojega brata, ki je bil priljubljen v vseh krogih na drugi strani pa jih je tolažila sladka zavest, da ga pošljejo v drug kraj kot apostola sokolske ideje in da jih bo vezala ista še vedno z njim. K besedi se je oglašil starosta dr. Rosina, podstarosta dr. Pivko, predsednik trgovskega društva dr. Pipuš in drugi, ki so mu iskreno nazdravljali, in slavljenču se je videlo, da je komaj zadrževal solze — saj se je poslavljaj od svojih bratov. — Bil je vsestransko delaven in marljiv, držal ni nikdar križem rok, pogrešali ga nismo pri nobeni narodni prireditvi, in zato naj bo prepričan, da ga bo spremljala naša ljubezen vsikdar in povsod. Na zdar!

PROSVETA.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes v četrtek se poje opereta iz ruske zgodovine »Čarščine amaconke« z g. lličičem in gđc. Thallerjevo, g. Križajem in go. Bukšekovo, g. Horskim in go. pl. Foedtranspergovo, g. Povhetom in gđc. Vero Danilovo v glavnih vlogah. Vstopnina je znižana, dramska. — V soboto prvič izvirna noviteta prof. Antona Funtka drama »Tekma«, ki se godi v velikem mestu med umetniki. Borba stare in nove struje, klasične in modernosti, preteklosti in bodočnosti. Predstava za nepar-abonente (št. 43. abonir. predstava). — V nedeljo popoldne pri znižanih dram-skih cenah Nestrojeva burka »Hudi duh Lumpacij Vagabund« (za lože nepar), zvečer nepreklicno zadnjič velika lirsko opera »Rusalka« (za lože par). — Prihodnji teden opereta »Dijak prosjak«. — Gospod Etbin Kristan je izročil ravnateljstvu svojo novo, jako efektivno socialno dramo »Tovarna« v 4. dejanjih.

Oratorijski koncerti »Glasbene Matice« v dneh 13., 14. in 17. marca t. l. Velika glasbena nadarjenost slovenskega naroda, ki se je

kazala v stoletjih v lepi, preprosti slovenski narodni pesmi, se je začela dvigati v zadnjih desetletjih zbog temeljitega in sistematičnega gojenja glasbe — kot umetnost — v produkcijah slovenskih skladateljev in v reprodukciji ponajveč neumorno delavne »Gl. Matice« in drugih slovenskih pevskih društev, do vedno višje stopnje, kar je razvidno v edicijah »Gl. Matice« in »Novih Akordov«. Z izvirnim Sattnerjevim delom pa je dosegla najresnejši višek. O znamenitem delu bomo še obširneje poročali: Posebno razveseljivo dejstvo je, da more naša »Gl. Matica« ob letošnji 40letnici svojega obstanka in v svojem 21. letu rednega koncertnega delovanja izvajati tako velepomembno, izvirno glasbeno delo, izredne muzikalne vrednosti, kakor je oratorij P. H. Sattnerja »Vnebovzetje Bl. Device Marije« z izključno le domačimi močmi.

P. H. Sattnerjev oratorij »Assumptio« bo proizvajala Glasbena Matica meseca marca t. l. na več koncertih. V kolikor smo pregledali partituro, ima delo lepe solistovske partije za sopran, tenor in bas, dvospeve, četverspeve, moške in efektne mešane zборе. Matica se jako skrbno pripravlja, da sijajno proizveje prvi slovenski oratorij. Sodelujočih bo baje okoli 300. O priliki proizvajanja se k delu še povrnemo.

Gledališko društvo na Jesenicah. V nedeljo dne 3. marca t. l. ob polu 8. uri zvečer uprizori »Gledališko društvo« v dvorani pri »Jelenju« na Savi dramo »Lukrecija Borgia«. Kdor je čital roman »Otroci papeža« mu je to ime gotovo znano in opozarjamo na to izvanredno predstavo vse ljubitelje dramske umetnosti. Naše »Gledališko društvo« zasluži, da ga vsestransko podpiramo! Torej v nedeljo zvečer vsi v gledališče!

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

TRŽAŠKA DEPUTACIJA.

Dunaj, 28. februarja. Tržaško deputacijo komisije za povzdigo prometa je sprejel danes trgovski minister dr. Rössler. Kar se tiče telefonskih zvez, je minister izjavil, da je izdelal sam osebno načrt, da se izboljša telefonska mreža na jugu. V prvi vrsti se vpleje tretja zveza med Dunajem in Trstom, k ti zvezi se priklapi tudi dalmatinska telefonska zveza.

PROVIZIJSKI PROCES STAPINSKEGA.

Krakov, 28. februarja. Danes je bila vročena strankam razsodba v provizijskem procesu proti Janu Stapinskemu voditelju poljske stranke glede izplačila provizije v znesku K 50.000. Tožba dr. Szajowicza je bila odklonjena.

ZGORELA TOVARNA.

Trst, 28. februarja. Danes je zgorela tukaj do tal tovarna za pohištvo Cante. Škoda je ogromna.

HELSKA GUBERNIJA?

Peterburg, 28. februarja. Danes je ruska duma po dolgotrajni razpravi odklonila vladno predlogo glede ločitve helmske gubernije od Poljske.

OGRSKA POGAJANJA.

Budimpešta, 28. februarja. Ugotavljanje glede sporazuma med Kossuthovo stranko in vlado zadevalo vedno ob večje težkoče. Tekom današnjega dneva so se pogajanja in njih uspehi presojali jako pesimistično. Glede sporazuma z Justhovo skupino toliko časa, dokler ni ugotovljen sporazum s Kossuthom, ni misliti.

MIROVNA POGAJANJA.

Peterburg, 28. februarja. Navzlic vsem izjavam turške vlade, da odklanja vsaka mirov-

na pogajanja na temelju aneksijskega dekreta, je ruski zunanji minister Sasanov razposlal vsem veleilam okoliščino glede sporazuma na skupen korak v Rimu in Carigradu. Med vojskujočima se državama naj bi se sklenilo najprej premirje, ki bi dovedlo potem do konečnega miru. Med kabineti velevlasti se vrše sedaj dogovori o načinu, kako bi se izvedel ta korak v Carigradu in v Rimu.

PORAZ MLADOTUPČOV.

Solun, 28. februarja. Pri volitvah v mestni svet solunski, ki je bil doslej v mladoturških rokah, so kandidati mladoturškega komiteja »Edinstvo in napredek« doživeli popoln poraz. Značilno je, da so Mladoturki doživeli ta svoj prvi poraz ravno v Solunu, odkoder se je svoje dni začela razširjati mladoturška ideja. Brezdvomno bodo te volitve vplivale tudi na volitve v turško zbornico.

KRETA.

Dunaj, 28. februarja. Poročila iz Krete so vedno vznemirljivejša, v mestu Canea se vrše spopadi med Mohamedanci in kristjani. V pristanišču so usidrane angleške in bojne ladje. Velevlasti stoje še vedno na stališču, da se vzdržijo na Kreti sedanjih položaj.

Pariz, 28. februarja. Tripelententa, Anglija, Rusija in Francija predlože kretskim signaturnim silam predlogo glede reokupacije Krete.

Pariz, 28. februarja. Angleška in francoska vlada odpošljeta vsaka po tri bojne ladje na Kreto. Na ladjah ne bo samo moštvo, pač pa tudi čete, ki se bodo na otoku izkrcale.

ČENSTOHOVSKI PROCES.

Pjoitrkov, 28. februarja. Danes je ves dan trajalo zaslišanje obtožencev, zaslišale so se tudi nekatere priče. Obtoženi pater Maczoch zatrjuje, da ni ubil svojega strica Vavla v pijanosti, marveč pri nekem prepiru, potrdil je pa, da je napol mrtvega podelil zadnji blagoslov in ga na to zadavil, ker se je bal, da ne bi prišel kak nepoklican v bližino, kateremu bi lahko ranjeni še vse povedal. Kar se tiče njegovega razmerja s soprogo ubitega strica so obtoženko Heleno, pripoveduje pater Maczoch, da je spoznal Heleno povodom velikega proščenja v Čenstohovi, ko je prišla k njem k spovedi. Maczoch trdi, da je bilo to njih razmerje je platonsko. Ta izjava spravi v smeh ves sodni dvor in poslušalce. Helena Maczochova noče izpovedati ničesar, ne odgovarja na nikaka vprašanja in trdi venomer, da je nedolžna. Tudi drugi soobtoženci izjavljajo, da so nedolžni!

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisanim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni plačila in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakmah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Lepo stanovanje ali dve mesečni sobi (po K 24) se odda s 1. aprilom mirni stranki v vili Strelška ulica št. 32. 180—2

Meblovana zračna soba s posebnim vhomdom in razgledom na cesto se odda: Rimska cesta št. 2, I. nad. levo. 181—2

Meblovano sobo če mogoče s hrano doma, se išče s 15. marcem. Ponudbe pod »Koncipijent Ljubljana« na Prvo anončno pisarno.

Šivilje in vajenke se takoj sprejme. Kje, pove Prva anončna pisarna.

Iščem dobro ohranjen pokrit otroški voziček. Ponudbe sprejema Prva anončna pisarna. 183—2

pak tudi radi izredne duhovitosti... In to v času, ko je bila oblastnija z vso strogostjo tem nesrečnim bitjem vedno za petami, med tem ko so brumni pridigarji zastojni denuncirali in s prstom kazali na nezasišane skandale v visokih krogih. Danes kakor takrat, o ve male pariške kruhorborke, se ni nihče menil za vas, da bi vam pomagal — morebiti takrat še malo manj, kakor danes! — In pridejo trenotki, ko vam ostane na izbiro le dvoje: telesna lakota ali telesno veselje... eno enako, kakor drugo...

Pa vrtno me se k Passvantu. Komaj se je ogledal v vrvenju, že je stalo pri njem blede dekle, črnih, globokih oči in se žalostno nasmejnila:

— Dober večer, lepi kapitan. Ali mi nočete storiti dobrega dela?...

— Šmenta, se je posmejal Hardy. Kako, da bi ne hotel!

— Hvala. Slutila sem takoj. Gre enostavno za mojo večerjo. Poglejte, moj gospod, od včeraj sem imela v ustih le grizljaj kruha.

In lepo dekle se je trpko zasmejala.

Passavant je zakopal roko v mošnjo, potegnul iz nje zlat in ji ponudil rekoč:

— Oprostite, da ne večerjam z vami. Pa nisem lačen. Prosim vas, vzprejmite to-le.

Dekle s srebrnim pasom je vzelo novce. pogledalo in vzklíknilo:

— Ali je to vendar zlat!... Resnično... nisem...

Trepetala je. Dar se ji je zdel neverjeten. Hardy pa ji je že zamahnil v slovo.

bila to kraljica sama. Nič ni rekel, le v svojem srcu je blagoslovljal kraljico in si prisegel, da da zanjo poslednji dih svojega življenja, ako bi bilo potreba.

Pozdravil je Saitana z lahkim naklonom, vrgel čez rame posušeni plašč in odšel, ne da bi mu Saitano rekel z bogom:

Slednji je zapahnil vrata in obrnivši se, je zagledal veliko suho žensko vanj, kate-tere oko se je mrzlo upiralo zanj.

— Vraga, Gerande, ali moraš vedno prisluškovati? je rekel čarovnik. Vse si videla in slišala, kaj ne! Kaj praviš k vsemu temu?

— Pravim, je odgovorila Gerande, da ste napravili glupost, ker ste spustili tega mladeniča.

— Pri vseh besih, očitvidno ne veš in nisi skusila njegovih jeklenih klešč! Pa bodi brez skrbi, poiščem ga drugje. Začetek je storjen. Velike reči so v teku. Kraljica potrebuje slepih psov. In ta bo eden izmed najudanejših, zvest do smrti...

— Kljub temu, je rekla Gerande, bila je glupost izpustiti ga!

Tokrat je ženska spregovorila te besede s tako ledenim povdankom, da je učenjaka spretelo do mozga in bilo mu je, kakor da bi mu zlovesča ptica težko sedla na tilnik. Pa stresel se je slabosti in pričel filozofirati.

— O revščine! Kaj mi je do francoskega prestola, do prestolov vsega sveta, do vsega, vsega! Na delo! O Gerande. Cilju se bližam, kajti slutim, da sem našel, kar sem iskal! Veliko delo! Zmaga življenja nad smrtjo! Večnost je osvojena!...

Spominjajte se družbe sv.
Cirila in Metoda.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica šte. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraski. Tisk v različnih barvah. Najfinejša izvršitev. Solidna in točna postrežba.

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem neodvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUSNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.
WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKAVERH, Sv. Jakoba trg.
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
JAMSEK, Tržaška cesta.
JEZERSEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
STRAVS, Škofja ulica.

Umetni in trgovski vrtnar
J. WIDER, v Ljubljani.

Trgovina cvetic:
Šelenburgova ulica šte. 3.
Vrtnarija:
Cesta na Rožnik šte. 25.
Točna postrežba in takojšnja izvršitev vsakovrstnega vezanja cvetic. 50

Kupi se takoj rabljeno
kolo.

Ponudbe na „Prvo anončno pisarno“, Frančiškanska ulica 8.

„DAN“ se prodaja po vseh tobakarnah po 6 vin.

Kompanjon

se išče za dobro vpeljeno, rentablo podjetje, ozir. se podjetje tudi prodaja. Tudi dober potnik se sprejme.

Pismene ponudbe na „Prvo anončno pisarno“ v Ljubljani pod „Kompanjon 1000“.

Severomorske ribe:

kabliu, morski losus po 80 vin., vahuja, angler po K 1-20.

Polenovka, popolnoma po kapucinskem načinu namočena, po 56 vin. kilogram, kakor tudi vsakovrstne jadranske ribe po najnižjih cenah se dobe v postnih dneh pri tvrdki

T. MENCINGER v Ljubljani.

Angleško skladišče oblek O. Bernalovič, Ljubljana, Mestni trg 5

priporoča svojo popolnoma na novo sortirano zalogo spomladanskih oblek

za gospode in dečke, ter obleke za otroke.

Velikanska izbira najnovejših konfekcij za dame in deklice, ter berlinskih in pariških modelov.

Cene priznane nizke!

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 154 —

Ko je tako govoril, se je skoro zamaknil, postava mu je čudno zrastle v skoro fantastične dimenzije in njegove oči so žarele, kakor živo ogledalo. Vzdignil je prst in nadaljeval s trpkim glasom:

— Resnico imam, življenje, neskončnost! Ha, ljubezen, vladohlepneži, sovraštvo, vojske, polomi, pokolji monarhov, mogočnost Izabele, blazni kralji, vse to je le igrača! ... Igrača, ki me razvedruje in se z njo odpočivam po delu.

Zamislil se je, nato pa je pomignil ženski in rekel:

— Pridi Gerande, pogledaj k Lavri d'Ambrun...

— K materi male Roselys, je pristavila brezbrizno Gerande.

In oba sta odšla po lesenih stopnjicah, ki so se po polzevo vzdigovale v zgornji del hiše.

Med tem se je bil Passavant odstranil od kraja, kjer je hotel nafti upanje, a je odšel z bridkostjo v srcu. Neviltila se je bila polegla, po ulicah so se pretakali toki vode in redke nebu so se gnali orjaški temni oblaki izmed debele kaplje so odskakovale v kalužah. Po katerih so pokukale migljajoče zvezde na temnomodrem nebu, ki se je zdelo, kakor umito in uglašeno.

Passavant ni bil vdan slabostim notranjega razmišljanja. Vse pa, kar je bil ravnokar slišal, ga je navdalo s čudno praznoto in hodil je po ozkih ulicah brez misli in želja.

Končno se je znašel med množico ljudi, pod lučmi, ki so metale svetlobo po ozki ulici, skozi katero bi se ne prerili trije konji

vštric. Luč je prihajala od navratnih svetilk mnogih kabaretov, ki so ostajali odprti kljub ukazom in prepovedim celo noč do rane zore. V vsaki hiši se je nahajal kabaret v pritličju ki je pričel živeti z mrakom in ugasnil z jutrom. Tropa ljudi se je gibala sem in tja, prihajali so in odhajali, izmenjavali besede in pogovore, suvali se in rezki glasovi so se mešali vse vprek. Večina je bila oborožena, bili so vojaki in skrbno zakriti plemiči.

Sem in tam je kriki za hip potihnil, v naslednjem trenutku so se križale psinke, z izbruhi kletvic, jekla so se zasvetila nad glavami in se objela z zvonkim žvenketom; nato kriki ranjenca ali umirajočega, ki so ga odnašali in tok razbrzdanosti in veselja je zopet zalil ulico.

V sredi te množice so se gibale same, ali pa v skupinah po dve ali tri mlade ženske, vse skoro resnično lepe: nekatere brezbrizne, gibajoče se v bokih in v svesti si svojega početja, druge glasne, smejoče in vse v bogatih svilenih oblekah in v kožuhočinah in z odznaki, kakor jih predpisoval zanje ukaz z leta 1367: odvihani ovrtniki, šojina pera v lasih in srebrni pas okoli ledij.

Ta ulica se je imenovala Dolina Ljubezni. Večina teh prodajal vesolja, ki so se usedle v tej zloglasni ulici je bila spodobnejša in solidnejša, kakor njih tovarišice, volkulje iz ulice Coupe-Gueule ali žalostne radostnice iz ulice Tyron in Baillie-Hoé. Dolina Ljubezni je nudila veliko slikovitejšo podobo očem, kakor žalečo za strogo moralo. Mnoge teh sprehajalke niso bile znane le radi lepote, am-

— 155 —

„DAN“ se prodaja

v Trstu v sledečih tobakarnah:

Železnik, Sv. Ivan,
Trevisan, ulica Fontana,
Baje, ulica Geppa,
Lavrenčič, Vojašnični trg,
Pippan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Gramaticopulo, ulica Barriera.
Rončelj, ulica S. Marko,
Rankel, ulica del Rivo šte. 22,
Bruna, ulica del Rivo šte. 44,
ulica St. Martiri,
Bilan, ulica Covana šte. 14,
Raunacher, Campo Marzio,
Retinger, ulica Grumulo,
Schimpff, državna železnica.
Geržina, Rojan,
Može, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Hreščak, ulica Belvedere,
Vivoda, Rojan,
Segulin, ulica Industria,
Sekoar, Vojašnični trg,
Schmelzer, južni kolodvor,
Ivan Treven, Bazovica pri Trstu.